

LA TERRASSA

JOAN DE SAGARRA

Casualitats

CÉSAR RANGEL

Quim Monzó, guanyador del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

Sergi Pàmies, el molt punyeter, em va robar el titular: “Josep Maria Espinàs fa 91 anys i a Quim Monzó li concedeixen el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes” (*La Vanguardia*, 9 de març). Això passava dimecres, 7 de març. Pàmies diu que res no és casual. I una vegada més l'encerta. “Res no és casual –escriu Pàmies–. Les primeres frases de *Combat de nit* (novel·la d'Espinàs publicada el 1959) podrien ser les d'un conte o una novel·la de Monzó: ‘L'home donà un cop d'ull a les tapes que s'arreglen damunt del taulell. El bacallà arrebossat, les carxofes de llauna, les banderilles d'ou dur i anxova’”.

Entre Espinàs i Monzó, flamant Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (Espinàs el va obtenir el 2006), res no és casual. Recordo quan el mes de juny del 2001 vaig coincidir amb Monzó i un grup de col·legues periodistes a Via Veneto per celebrar els primers 25 anys d'Espinàs com a columnista diari, primer a l'*Avui* i després a *El Periódico*. Entre les fotos que tinc a la meua biblioteca n'hi ha una en què es veu Espinàs al davant de Monzó, un Monzó llegint *L'Espinàs*, el diari que Isabel Martí, la Isabel Martí de l'editorial La Campana, es va inventar per commemorar aquells vint-i-cinc anys de columnista d'Espinàs. Llavors, cap dels dos, Espinàs i Monzó, encara no havia rebut el Premi d'Honor, però, no sé per què, els veia com en un western, un d'aquells westerns del gran Hollywood, com el pare i el fill o com el germà gran i el petit, disposats a enfrontar-se amb els comanxes o amb el malvat xèrif per tal de quedar-se amb la mina o la granja de l'avi, amb el que era seu. Llavors, vaig escriure a *El País* (21 de juny del 2001): “A Espinàs (el d'*El Periódico*) l'acostumo a llegir a la terrassa del Bauma. La prosa d'Espinàs s'acompanya molt bé amb un Jameson (el meu vell amic irlandès), amb un parell de glaçons i unes gotes d'aigua”. I continuo fent-ho. El que aleshores no sabia és que, disset anys més tard, hauria de llegir-me la

columna diària de Monzó a *La Vanguardia* amb el mateix Jameson, a la terrassa –per dir-ne d'alguna manera– de l'Oller. Amb els glaçons, però sense l'aigua, perquè el sarcasme de Monzó no lliga amb les gotes d'aigua que sí que exigeix Espinàs. Així que, una vegada més, ens trobem amb aquella casualitat de què parla el col·lega Pàmies, una casualitat irlandesa, la casualitat Jameson, per ser més precís: Jo prenia una copa per acompanyar la columna d'Espinàs, és a dir, per compartir-la amb ell, i avui, llegint la columna de Monzó, me la prenc doble, és a dir, que prenc la meua i la seva, la que l'amic Monzó, segons ens va confessar, ja no pot prendre.

No cal dir que me n'alegro, que a en Quim li hagin concedit el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, com dotze anys enrere em vaig alegrar que l'hi concedissin a Espinàs. A Monzó li dol que,

Entre Espinàs i Monzó, flamant Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (Espinàs el va obtenir el 2006), res no és casual

al seu dia, no l'hi donessin a Brosa, i Espinàs, no ho sé, potser es dol que al seu dia no l'hi donessin a Pla, com em va doldre a mi. No l'hi van donar a Pla perquè llavors això de l'Honor, amb majúscula, comportava una certa conducta política que Pla, “espia de Franco”, etcètera, etcètera, pel que sembla no complia. Avui això de l'Honor sembla, afortunadament, haver perdut la majúscula. És a dir, que la majúscula o les majúscules van més a les Lletres Catalanes que a una altra cosa.

El dia que em va arribar a casa un exemplar commemoratiu dels seixanta anys de l'edició de *Combat de nit* d'Espinàs (La Campana) i vaig saber per aquest diari que a Quim Monzó li havien concedit el famós Premi d'Honor, va coincidir, ves per on, amb l'homenatge que a l'amic Javier Coma (A.C.S)

li fèiem a la Filmoteca de Catalunya. Una altra casualitat, com diria Pàmies. Quan en Javier i jo érem uns xavals que estudiàvem segon de Dret, se'ns va acudir fer un homenatge a la cançó francesa. El meu pare ens va obrir l'Ateneu, i en Javier i un servidor vam trucar a Espinàs, onze anys més gran que jo –el nostre germà gran, com a la foto d'Espinàs i Monzó a Via Veneto–, perquè ens fes una xerrada sobre Brassens. Ens va citar en un bar del carrer Santa Anna –el Lugano?– on solia escriure, a mà, les seves novel·les i articles (Destino) i rebre visites. Érem allà, en Javier i jo, i Espinàs va acceptar la nostra petició. Va ser, la seva, una formidable conferència. Això passava l'any 1958, quan Espinàs va acabar *Combat de nit*. Començava la nova cançó. Lluís Serrahima demanava, a Germinabit, “cançons d'ara”, mentre nosaltres a l'Ateneu li donàvem la raó mentre escoltàvem Espinàs parlant de Brassens i a la sala d'actes de l'Ateneu, presidida per una fotografia del general Franco, se sentia la veu de Montand cantant Le chant donis partisans: Montez de la mini, descendez donis collines, camarades... En certa manera, el petit Monzó també era allà, havia de ser necessàriament allà. Hi ha casualitats que, si no són certes, un se les inventa. I bé que fa.

PS. Divendres (9 de març) Quim Monzó ens explicava que el diari francès *Libération* va aparèixer als quioscos amb dos preus diferents. Per a les dones, l'exemplar costava 2 euros, el preu normal de cada dia. Per als homes, 2,50 euros. Monzó explica que va pensar a vestir-se de dona –“ben maquillat faig el fet”– i anar a la Rambla a buscar-ne un exemplar. “m'hauria estalviat, doncs, els 50 cèntims suplementaris que hauria d'haver pagat per ser del sexe que soc”. Doncs, no amic: a la Rambla t'haurien cobrat 2,50 euros, igual que a un home de París o de Perpinyà. A la Rambla, el *Libé* surt per 2,50 euros, 50 cèntims més que a França, siguis del sexe que siguis i per més que miris de semblar-ho.●

EL DIETARI D'EL MÓN'

Jordi Basté

Setmana 27: Debat sobre teatre públic/privat, les dones prenen el comandament, la conversa entre Dolors Bassa i Meritxell Borràs, i la parella Fernando León de Aranoa / Javier Bardem protagonitzen la setmana.

DILLUNS
Àngel Llàcer

Canvi de seu. Avui comparteixo pàgina al costat del mestre Joan de Sagarra. Escric amb reclinador. Fa dècades que lleixo en Joan: les seves vivències, la seva saviesa i els seus consells teatrals. Precisament avui hem debatut si el *Frankenstein* amb Joel Joan i Àngel Llàcer pot ser representat al TNC o ha de ser programat en un de privat. L'acompanyen Xavier Marcé, gestor cultural; Xavi Pardo, crític de teatre, i Jordi Sellas, productor. El debat és molt interessant. Els actors més mediàtics poden protagonitzar un gran muntatge d'una obra molt popular en un teatre públic? Llàcer, que ho fa tot bé (actuar, dirigir, presentar, cantar, produir...) afirma que està fart dels estereotips i que és important acostar a la gent el teatre més popular amb diner públic. I omplir les sales. Doncs sí.

DIMARTS
Marta Pineda

Avui fa 54 anys Sandro Rosell. El que va ser president del FC Barcelona fa nou mesos i una setmana que està en presó preventiva. Entrevistem la seva dona. Conec la Marta des de fa molts anys i sé el que està passant. Quan acaba l'entrevista, en què està ferma i contundent, la Marta comenta la relació que he tingut els últims anys amb Sandro: pessima. Ens vam estimar molt en les èpoques que es va presentar a la junta de Joan Laporta, però després vam començar una guerra freda. Reconec que el que està patint és una enorme injustícia i, com he dit sempre, en aquesta situació estic plenament al seu costat. La Marta explica que està preocupada per les cartes enviades a en Sandro a Soto del Real i que han retornat. I narra la magnífica relació que manté a la presó amb Jordi Cuixart.

DIMECRES
Dolors Bassa / Meritxell Borràs

“Som amigues per sempre”. Les dues exconselleres del govern Puigdemont s'asseuen a l'estudi de RAC1. Expressen les seves vivències a la presó d'Alcalá Meco. La plaga de xinxes que van haver de suportar, el fred que van passar, la cel·la de quatre metres quadrats, els passos que caminaven cada dia per fer una mica d'exercici, el turmell lesionat per una caiguda per l'escala de Borràs... Horrible. I Meritxell Borràs explica una de les pitjors experiències que va patir: Institucions Penitenciàries no li va permetre cap vis-a-vis amb la seva parella. Com que Borràs està divorciada però sense cap vincle legal amb la seva parella actual, no se li va permetre la visita. Sí que se li va concedir permís a la presó perquè es veiessin, però a través del famós i depriment vidre de metacrilat.

DIJOUS
Judit Neddermann

Dia mundial de les Dones. Debat apassionat, sincer i dur entre elles i ells amb Gonzalo Bernardos i la nova (fitxada) tertuliana, la periodista Gemma Herrero en un cara a cara tremend. Un dia com avui recordo la meua amiga Natza Farré, que tant ha ajudat, des de fa anys, a normalitzar una distància encara extraordinàriament descompensada entre homes i dones. Actua a l'estudi de RAC1 Judit Neddermann. La seva veu paralitza la tensió en la presentació del seu nou treball, *Nua*. Interpreta amb la seva guitarra *No volem més cops*, una peça dedicada al referèndum de l'1 d'octubre. El disc és una delícia. Ha notat, explica, un augment de visites a Spotify i YouTube. El seu talent i una empenta dels eurovisius Alfred i Amaia, que s'han declarat devots de la Judit.

DIVENDRES
Fernando León de Aranoa

Viatgem fins a Madrid per entrevistar Fernando León de Aranoa i Javier Bardem. Bardem és empàtic, sempre de bon humor, conversador. En Fernando és intel·ligent i li agrada estar en un segon pla. Parlen tots dos de Pablo Escobar ara que s'ha estrenat *Loving Pablo*. Cap dels dos no ha vist la sèrie *Narcos*. Com ha escrit Salvador Llopart a *La Vanguardia*, “el treball de Bardem va més enllà de la semblança física: el que fa és una possessió”. Ho confirma el mateix director del film. Quan acaba l'entrevista s'acomoden. En Fernando s'asseu en un sofà. Pren un cafè i llegeix llargament les pàgines del *Viure de La Vanguardia*. Després s'aixeca, va cap a l'exterior del lloc de l'entrevista. Hi ha un cartell amb un mapa de Madrid. Treu el mòbil i fa una foto al mapa. I toca el dos.